

בשער

ידיעות קיבוץ הזורע - י"ג באדר ה'תשפ"א - 25.02.2021

גן חצב

גנון סביון

גן שקד

גנון אפרוח

פורים שמח לכל בית הזורע!

משתתפים בצערם של משפחת מרקוביץ, עם מותה של אמה של לי מרקוביץ
פרלה ביטון ז"ל, נפטרה בגיל 91.
המשפחה יושבת שבעה ברחי דרך השלום 42, נשר.

תוכן העניינים

באופן חד פעמי, עיתון בשער ייצא
גם בשבוע הבא (04/03)

הגיליון לאחריו ייצא כרגיל,
ב-18/03

3 | עדכונים מהנעשה בקיבוץ

עדכוני תרבות / איריס רפאלי

עדכונים מהמוזיאון

5 | הזרוע מפגינה

6 | ענייני השעה

מצברים לקלאב-קארים וקלנועים / יהודה מרץ

7 | המלצת קריאה / שלומית נגרי

8 | תמונות מטיוול תרבוטה

10 | תרבות ופנאי

פינת הבדיחה / ספי מנור
טיפת מיתולוגיה / אהוד דור

11 | פינת הארכיון

12 | לקראת שבת

פרשות השבועיים / דובי זמר

14 | לי זה אכפת / הילה תורן

14 | לוח מודעות

15 | שו"ת – משה (מוסה) הורן / דני נהב

תמונת שער

פורים בגנים, התמונות באדיבות:
יובל זינגר, נועה זינגר, תמנע רז
ושקמה אלישב.

תמונה אחורית

הפינות של אילנה עינב, צילומים:
הילה תורן.

הפצה

שי מוריס, רינה רשקוב

השתתפו בגיליון זה

איריס רפאלי, אילן בר, דבורה כדיר, יהודה מרץ,
שלומית נגרי, ספי מנור, אהוד דור, נחמה נהב,
דובי זמר, משה (מוסה) הורן, דני נהב והילה תורן

הגהה

עמוס אורן

מערכת בשער

עריכה ועיצוב

הילה תורן

טלפון

052-3990166

דוא"ל

bashaar.hazorea@gmail.com

פורים ילדים קיבוץ הזרע

יום שבת 27.2.2021

בשעה 11:00

בדשא הגדול

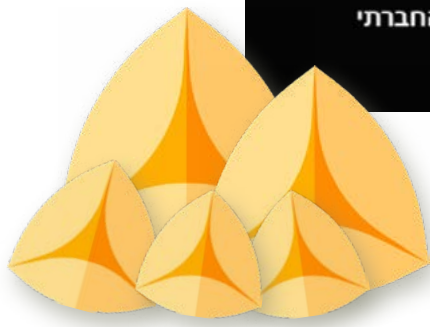
ילדים עד גיל 9 מחוייבים בליווי הורים

האירוע פנימי לחברי ותושבי הקיבוץ בלבד

אנא הגיעו עם מסכות והקפידו על כללי הריחוק החברתי

ברוח התקופה - האירוע ללא כיבוד

שלוש תערוכות חדשות במוזיאון וילפריד ישראל!

החל מיום שלישי 23.2.2021

17:00 - 12:00

(ללא אירוע פתיחה)

שעות פתיחה:

ב' ו' 9:00 - 14:00 | ג' 12:00 - 17:00 שבת וחג 10:00 - 14:00

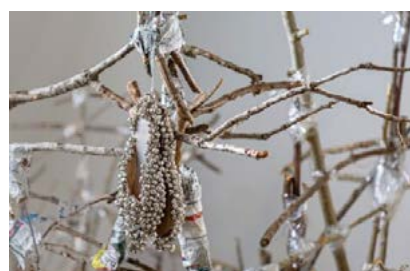
04-9899566

מעבר לגוף
אמירה זיאן

משכן הריק
ישראל הדני

תא קיומי
אתי אברג'ל

הזורע מפגינה

מפגינים בבלפור - מול המסך השחור

מפגינות בגשרים

הועבר על ידי דבורה כדיר

צילום: אילן בר

תמר זנדברג מחזקת
את המפגינים בגשר אליקים

צילום: אילן בר

מצברים לקלאב-קארים וקלנועים / יהודה מרץ

בדקתי מחירים בארץ, בארה"ב ובסוף בעלי אקספרס שבסין. הזול ונראה לי האמין ביותר מצאתי בסין. בארץ נראה לי יקר וחשש של אמינות, מה עוד שהיבואנים מייבאים גם הם מסין ומוסיפים כפול מחיר העלות. בארה"ב אמינים נראה לי, אבל הוצאות ההובלה מאוד גבוהות. בסוף הזמנתי מחברה בסין דרך עלי אקספרס בשם Shenzhen Cozemate electrics Store.

בחרתי מצבר אחד המספק 48 וולט שיספק את צריכת החשמל לקלאב קאר במחיר כ-5,000 ש"ח והובלה דרך פדאקס (FedEx) ב-300 ש"ח עד לארץ לא כולל מיסים וטיפול בארץ. אספקה תוך 10 ימים. התכתבו איתי מהחברה בסין לשאול בדיוק איזה דגם קלאבקאר יש לי ואיזה מנוע כדי להיות בטוחים שהבטרייה שהזמנתי מתאימה. קיבלתי זאת בעין יפה. הציעו לשלוח שתי בטריות במקום אחת בגלל הוצאות הובלה. בסוף הגיעו שני מצברי 48 וולט זהים אם מטען לכל אחד אחרי חודש, גם הוראות חיבור במקביל. (כך יש טווח נסיעה ארוך יותר). נאלצתי לשלם לפדאקס ומיסים בארץ 2400 ש"ח נוספים.

ערן ודוד במוסך התקינו את המצברים בקלאב כהלכה וערן דיווח שבנסיון נסיעה הראשון, הקלאב עלה את העלויות במיוחד טוב וזריז. הקלאב שוקל עכשיו כ-150 ק"ג פחות, שבטוח תורם לצריכת האנרגיה פחותה ונסיעה חלקה יותר. טעינה פעמים בשבוע של 3 שעות מספיקה. עכשיו נשאר להתקין וולטמטר שאפשר לראות את מצב החשמל במצברים מבלי להרים את המושב שעליהם, ולדווח בעוד 8 שנים האם הצפיות לאורך חיי מצברי הליתיום יתגשמו.

לאחר 3 שנים הרגשתי שהמצברים בקלאב קאר נגמרים. התייעצתי תחילה עם דוד ראטס במוסך מה האפשרויות. הוא הציע 3 פתרונות: מצברי עופרת וחומצת גופרית כמו שיש לי, המצריכים טיפול שבועי בממוצע הכולל ניקוי עם מברשת ומילוי במים מזוקקים - משימה לא אהודה עלי במיוחד. פתרון 2 הוא מצברים דומים עם ג'ל שאין צורך למלא מים מזוקקים. פתרון 3 הוא מצבר עם ליתיום יון. מצברים וסוללות ליתיום בשימוש רב היום בטלפונים הניידים שלנו ובכל מיני סוגי רכב חשמליים כולל מכוניות. בקשתי הצעת מחיר למצבר ליתיום המתאים לקלאב קאר שלי. מצברי עופרת וגופרית עולים בין 5,000 ל-6,000 ש"ח. הסוכן הקשור למוסך הציע מחיר כפול בערך למצבר ליתיום. אפילו הצעה זו מעניינת בהתחשב שמוצרי ליתיום חיים 8 עד 10 שנים ולא נגמרים אחרי 3-4 שנים בלבד. ביקשתי פירוט מדויק אודות המצבר ומטען שהוא רוצה למכור.

קיבלתי ממנו רק אתר של יצרן מצברים בסין מבלי לציין בדיוק איזה מצבר הוא מתכוון למכור לי. החלטתי לחקור בגוגל את סגולות מצברי הליתיום ואיך אפשר להשיגם בארץ. מסתבר שבארץ כמעט לא מכירים ליתיום לקלאב קאר או קלנועית. בארה"ב במגרשי הגולף קונים גולף קארטס חדשים רק עם מצברי ליתיום. ואיזה ליתיום יון רצוי? מצבר המכיל LiFePO4 מומלץ כי יש לו יחס עלות-תועלת הטוב בין כל מצברי הליתיום או העופרת-חומצה. תוחלת חיים של 8-10 שנים, משקל חמישית ממצבר עופרת, נפח קטן בשליש בערך, אספקת זרם חשמל קבועה עד לטעינה הבאה, אפשר גם להטעין מתי שרוצים מבלי להזיק אורך חייהם. הם נחשבים לבטוחים יותר, כי הם לא מתחממים בנסיעה או טעינה.

רמת השניים והעמק בספרות / שלומית נגרי

שנים רבות ספרו של יגאל צור "מעייין פרחי השקד", נמצא אצלי. ולמה? ברגע שהתחלתי לקרוא בו, הרגשתי שאני מכירה כל אבן שפגש בה המספר. הסיפור הוא על: "צעירים שלא מצאו את מקומם במשפחה ובחברה, בחיפה של שנות השישים, ובמרכז – מיכה, בנם של ניצולי שואה" (על אחורי הכריכה). התפאורה של הספר הוא העמק ורמת השניים, והישובים בסביבה.

בימים אלה כאשר אנחנו נלחמים על שלמות העמק, לשמור עליו, לבל יהרס, שסיפורו לא רק ישמר בספרות, אלא יהיה חי ותוסס. נראה לי, מתאים להביא המלצה לספר זה.

כך כתב יגאל צור: "באור הבהיר של השחר של אחד מימי חודש שבט, עמד איש על גבעה וצפה אל העמק... לא היו כאן יערות פרא גם לא נהרות שוצפים, אלא רק רוח קלילה העוברת על עמק צרוב קיצים לוהטים. ובלב העמק, סמוך למעיין המבעבע חרש, עמד שקד ופרחיו ורודים וגדולים על הענפים הקירחים." (עמ' 66)

"אנשי המושבה התרגלו לראות את הגרמני המוזר בא אליהם ובעברית רצוצה מציע את עזרתו" (עמ' 71).

"פניתי והלכתי אל העמק. האיש, אדריאן, פסע אחרי, ואחריו העז הלבנה, והוא משמיע לה מיני גרגורים ונעימות. על ראש הגבעה, לפני הירידה אל העמק, נעצר. הוריתי לו על צריף העץ שהקמתי בשיפוליו... כשראה את מגדל הבטון החשוף והחרב על הגבעה שממול... עשה לו את ביתו." (עמ' 79)

הספר מומלץ, ולו רק בגלל תיאורי המקום שבו, הם כל כך שלנו.

**מעייין פרחי השקד – יגאל צור,
הוצאת עם עובד / ספריית הפועלים 1993.**

**ברכות לשרה מענית
לרגל הוצאתו לאור של ספרה:**

חוליה נאלמה / הרומן הנשי בשנות המדינה הראשונות

(מושתת על עבודת המחקר לדוקטורט)

בהוצאת רסלינג

טיול תרבוטה

בהדרת דן אשכרי

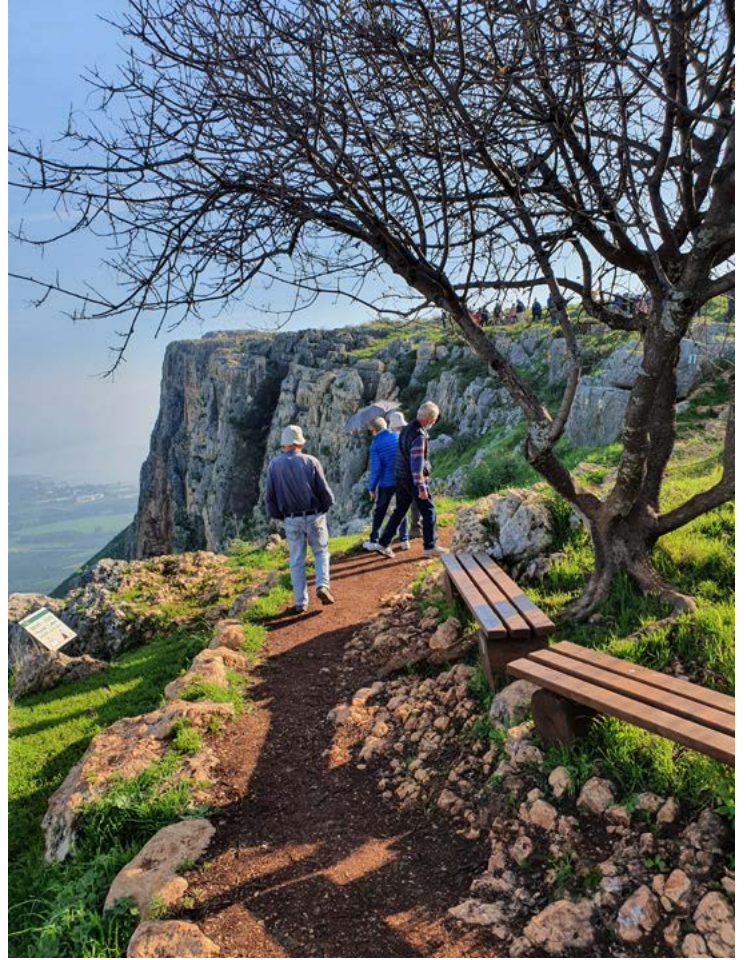
טיול תרבוטה - בחוף ג'סר א-זרקא

טיול תרבוטה לסוסיטא בהדרת דן

טיול תרבוטה בארבל

טיול תרבוטה בגשר הרצל והקיסר וילהלם

טיול תרבוטה בשביל המצוק בארבל

תודה לאילן בר על העברת הצילומים לבשערה!

צילומים: אילן בר

טיפת מיתולוגיה / אהוד דור

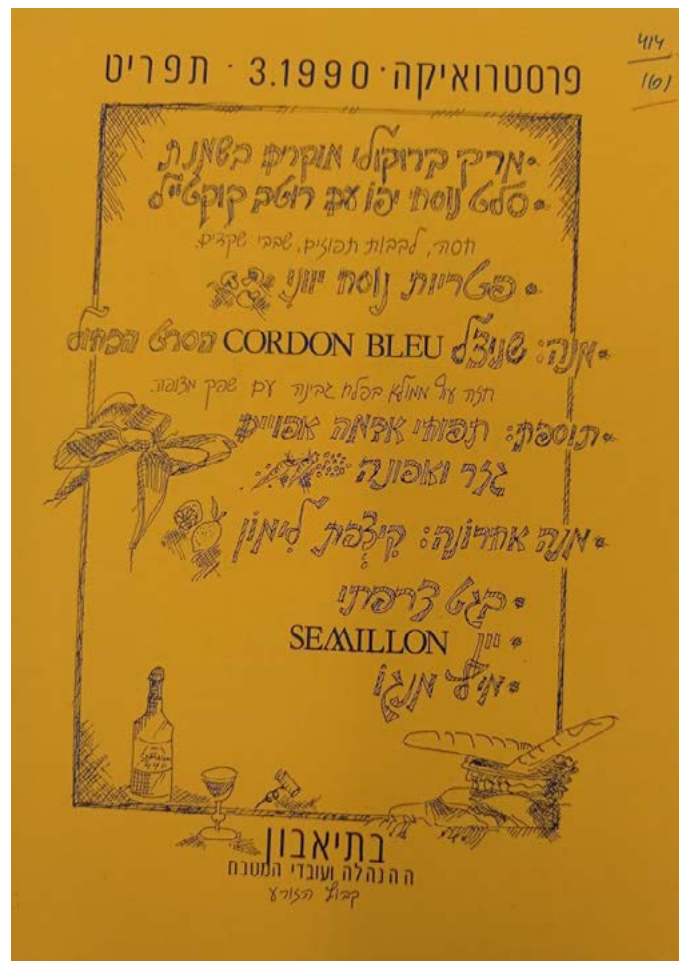
פיגמליון

פיגמליון היה פֶּסֶל קפריסאי, מחונן ויפה תואר מאין כמותו. נשים רבות נמשכו אליו אך הוא סירב להן, משום שבשאיפתו לשלמות מצא בכל אחת מהן פגם כלשהו. בטעמו המעודן מצא רק באֶפְרוֹדִיטָה (וְנוֹס אצל הרומאים) את השלמות אליה שאף. הוא גייס את כישוריו ועלה בידו לפסל פסל שנהב, בדמותה המקסימה של אֶפְרוֹדִיטָה. כשהביט בדמות המושלמת שפיסל, הוא התאהב בה נואשות וכינה אותה **גֶּלְתִּיָּאָה**. הוא סגד לה, חיבקה ונישקה והעניק לה מתנות יקרות ערך, וכל אותה עת התפלל בכל ליבו לאֶפְרוֹדִיטָה, שתמצא לו כלה נאה כגֶּלְתִּיָּאָה. יום אחד כאשר שב ממקדשה של אֶפְרוֹדִיטָה, ניגש כהרגלו לפסל שלו וחיבקו, ולהפתעתו גֶּלְתִּיָּאָה הגיבה לחיבוקו והשיבה לו אהבה. זו היתה אֶפְרוֹדִיטָה שהפיחה רוח חיים בפסל של פיגמליון. הפֶּסֶל המאושר נשא את גֶּלְתִּיָּאָה לאישה וכשנולד להם בן קראו לו: פָּאפּוֹס. את שמו נתנו לעיר **פָּאפּוֹס**, בדרום מערב קפריסין, המוקדשת לאלת האהבה אֶפְרוֹדִיטָה. ג'ורג' ברנארד שו, הסופר והמחזאי, כתב את מחזהו: "**פיגמליון**", כשהוא התבסס על סיפור זה. המחזה הזה עובד למחזמר ולסרט: "**גבירתי הנאווה**".

ז'אן לאון ז'רום, פיגמליון וגלתיאה, 1890

שבת שלום (ברוחה של אֶפְרוֹדִיטָה)
אהוד דור

כרזות שונות של מסיבות פורים מהעבר...
 באדיבות ארכיון הזרע

אז לשם מה המשכן?

למרות שהפרשה עד סופה, אינה אלא ספר הדרכה מדוקדק של בניית המשכן, המסר הברור של הפרשה הוא, **התרומה**, שהיא גם שם הפרשה. נראה כי מעשה המשכן הוא תרגיל נפלא בדינמיקה קבוצתית ובגיבוש חברתי.

הבה ניתן לחבר'ה פרויקט רציני – אמר אלוהים למלאכיו

הדמיה של בית המקדש, על פי ציורו של מכון המקדש

– יתלבטו, יתמודדו

יותר על רכוש ויתלכדו לקראת מטרה משותפת. ובאותה הזדמנות יוכלו לקבל תחליף לעבודת אלילים: "פסל וכל תמונה" – בהחלט לא, אך משכן לאלוהים – גם משהו מוחשי וגם תעסוקה נצחית לשבט לוי – אביהם של עסקני הדת לדורותיהם, העושים את הדת קרדום לחפור בה. קריאת האל לעם לבוא ולתרום, מהדהדת בנו עד היום.

היהודי – ליבו חם, והוא לא עומד מנגד, כשצרות מתרחשות על בני עמו, ובעשורים האחרונים הוא נזעק ותורם מזמנו, מממונו ומכישוריו גם לנצרכים שמעבר לים...

כלכלת ישראל מתבססת על תרומות: קשה לתאר את בתי החולים המפוארים,

את מערכת הרווחה רבת החסד, או את השפע והמגוון של מוסדות תרבות ואמנות, שאנו משופעים בהם, ולא מהיום – כשאנו מדינה מפותחת ועשירה – אלא גם לפני ארבעה וחמישה עשורים, כשהיינו חברה צנועה ברמת חיים נמוכה. יותר מרוב אומות העולם, אנו חברה משימתית שמתגייסת ומתנדבת. בצרות היום יום אנו לא שמים לב לזה, אבל רוח התרומה וההתנדבות שבנו הופכים אותנו לחברה בריאה, חזקה וטובה יותר, כמה שזה נשמע מוזר... מה היינו עושים בימי קורונה אלה,

<<<

תרומה וחושן

השבטים הנוודים שנמלטו מארץ מצרים, מתחילים להיכנס למסגרת מחייבת של עם. הם חוו במשותף, בעוצמה חד פעמית, את מעמד הר סיני ומיד אחר כך הונחתו עליהם עיקרי המשפט העברי, שהוא הבסיס לחיי היום יום במשפחה, בקהילה ובעם.

החיים במדבר קשים ומייגעים. החום, הדרך הקשה, רעב וצמא וכל הזמן חוקים ומגבלות. היציאה מעבודת לחרות אינה קלה כלל וכלל.

ופתאום משימה חדשה:

"כה, בְּדָבַר אֱלֹ-בְנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְחוּ-לִי תְרוּמָה: מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ, תִּקְחוּ אֶת-תְּרוּמָתִי."
"כה, ג, וְזֹאת, הַתְּרוּמָה, אֲשֶׁר תִּקְחוּ, מֵאֵתֶם: זָהָב וְכֶסֶף, וְנַחֲשֵׁת."

ובהמשך מפורטים פריטי התרומה, וכן מטרת התרומה:

"כה, ח וְעָשׂוּ לִי, מִקְדָּשׁ; וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹכְכֶם."

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

מצד אחד – היהדות המופשטת והרוחנית, שדוחה בשאט נפש את המגלומניה וההיסטריה סביב אתרים וקברי צדיקים וסולדת עוד יותר, מפולחן האישיות לכבוד גדולי הדור – היא זאת שאלוהים דורש ממאמיניו, לעשות לו משכן. בשביל מה אלוהים צריך את כל הכאב ראש הזה, עם ירידה לפרטי פרטים, או בלשון עדי אשכנזי: "מה זה השטויות האלה?"

מצד שני – וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹכְכֶם. כלומר, אלוהים לא ישכון במשכן, אלא בלב מאמיניו.

ואנו, שלא שפר עלינו גורלנו, יש לנו בעיקר אורים (שקרים וקללות).
ומה עם תומים ?
אולי אחרי הבחירות...

ועם ממשלה חסרת חמלה כמו זו המכהנת כיום, לולא היינו משופעים בעמותות מתנדבים, המצילות רבים מחרפת רעב...!?

וכך, חמש הפרשות המסיימות את ספר שמות, עוסקות ברובן במעשה המשכן, תשמישי הקודש וכל הקדושה הטבועה בו. פרשות נהדרות לחובבי יודאיקה, בוגרי בצלאל (הנקרא ע"ש בונה המשכן), אדריכלים (כן, גם האליאב הוא מבוני המשכן) וחוקרים מקראיים מסוימים. ומי ידאג להפעלת החוקים?

לאחרים (כמוני) – לא מובן, מדוע היה צריך לסיים את ספר שמות, המשלהב את הדמיון, בטקסטים טכניים שהם ספר הוראות לבניית פרויקט, המנוגד לדיבר השני (לא-תעשה לך פסל, וכל-תמונה).

בפרשת צו מתוארים בפירוט רב, בגדי הכהן הגדול.
"כח, טו ועשית חשן משפט, מעשה חשב-כמעשה אפד, תעשנו; זהב תכלת וארגמן ותולעת שני, ושש משזר-תעשה אותו. כח, טז רבוע יהיה, כפול; זרת ארכו, וזרת רחבו. כח, יז ומלאת בו מלאת אבן, ארבעה טורים אבן: טור, אדם פטדה וברקת-הטור, האחד. כח, יח והטור, השני-נפך ספיר, ויהלם. כח, יט והטור, השלישי-לשם שבו, ואחלמה. כח, כ והטור, הרביעי-תרשיש ושהם, ונשה; משבצים זהב יהיו, במלואתם. כח, כא והאבנים תהיין על-שמת בני-ישראל, שתים עשרה--על-שמתם"

לפי המסורת, בחושן היו מוטבעים 12 אבנים טובות (המוכרות בעיקר לפותרי תשבצים), כמספר שבטי ישראל.

ומהו משפט בביטוי "חושן ומשפט" ?

החושן היה מכונה "אורים ותומים", בשל תכונתו לשפוט כל נושא בצורה בינארית (כן / לא) ע"י הארה של אותיות מסוימות באבני החושן.

"אורים" – מלשון ארור (קללה). "תומים" – מלשון תום ואמת.

מין גרסה מוקדמת של האורקל מדלפי...

דורות רבים של יהודים תמימים הלכו לכהן הגדול, שהיה להם לאורים ותומים.

■ שבת שלום!

אבני החושן

אילנה עובדת מאוד קשה! ויוצרת פינות נוי מקסימות ברחבי הקיבוץ
וכל הטוב והיפה הזה... למען כולנו
כדי שיהיה לנו קצת יותר יפה ונעים וירוק! בעיניים.
אז אנא הפסיקו "לקחת" חפצים/עציצים וכו' מפינות אלה.
תודה

הילה תורן

10 שאלות ותשובות עם משה (מוסה) הורן

גיל: 81. מצב משפחתי: נשוי מזה 55 שנים לבטי. הורים ל- 4 ילדים: איריס (53), רותם (49), אופיר (47), ואלון (40). סבים ל-10 נכדים + 3 נכדים מאומצים מיקנעם [סיפור מאלף בפני עצמו - ד.נ.]. בנוסף, לאורך השנים התווספו למשפחה, לא מעט מאומצים – מקבוצות שחף ונעל"ה וכן חיילים מאומצים. אחרונת המאומצים היא, אריאלה טננבאום (בת זוגו של אשל אלישב). **מקצוע:** מתום השירות הצבאי, במשך 60 שנה, עבדתי בגידולי השדה. בגיל 23 נהייתי לרכז הענף הצעיר ביותר בהזורע, בתור רכז ענף המלונים, יחד עם נתן מיקנעם. בהמשך עברתי מהמלונים לגידולי השדה האחרים וב-1972 קיבלתי על עצמי למספר שנים, את ריכוז הענף כולו. לפני שנה, בגיל 80, סיימתי את העבודה בענף, שהיה לי לבית שני ויצאתי לפנסיה. גם כיום, אני מתקשה להתנתק וממשיך להתעניין במה שקורה בשטח ושומר על קשרים עם העובדים.

1 זיכרון מעניין מהילדות?

שנת 1945. אני בן 5 בגן הילדים. חג חנוכה. ההורים שלי לא היו באותו יום בקבוץ – אבא היה סוג של עסקן ואמא, רכזת מחסן הבגדים והם נסעו יחד לקניות וסידורים. ניצלתי את המצב, שההורים לא בקבוץ והזמנתי שני חברים שלי – את אורי לוי ו"ילד גולה" בשם חיים – לבוא איתי לבית ההורים (בית 1, דירה שנייה משמאל). אמרתי להם שנשחק קצת באש, עם בדלי הנרות שנותרו בחנוכייה, מהדלקת הנרות יום קודם. הדלקנו את הנרות וכשגמרנו, זרקנו אותם לסל נייר מעץ, שהיה בבית... הסל נדלק וכך גם השולחן שמעליו. בעקבות זאת כל הבית (סך הכול 3 על 4 מטרים) עלה באש. נבהלנו מאוד. רצנו לבית הילדים, שהיה בקרבת מקום, לקחנו פח עם מים (דומה לפחים גדולים של חמוצים שיש כיום) ועד שהגענו חזרה לדירה שעלתה באש, כבר היו שם עובדים רבים מהמוסך והמסגריה, שהצליחו לכבות את השריפה. כל תכולת הבית נשרפה. לא נשאר כלום. מעניין, שאני לא זוכר שום דבר, ממה שקרה אחר-כך – איך הגיבו? האם כעסו? מה ההורים שלי עשו?

2 מה הדבר האחרון שחיפשת ב'גוגל'?

אצלי כל דבר שקשור למסכים מחוק! אני לא גולש בכלל באינטרנט. מכסימום נעזר בבטי או שלפעמים נכנס לטלפון. כל הנושא הזה, של אינטרנט מודחק אצלי. לא מחפש דברים ב"גוגל" ורואה בכל העיסוק הזה בעיקר סוג של בלבול-מוח.

3 מהו התחביב הכי משמעותי שלך כיום?

1) **עבודות בעץ** ובעיקר, הכנת צעצועי ילדים ונתינה שלהם כתרומה, לגני ילדים של נעמת ולמעונות של נשים מוכות. גם לחברי הזורע, אני נותן לא פעם מוצרים מעץ לנוי. התחלתי ליצור בתחום זה לפני כ-40 שנה, בסדנת בית הילדים של ביצי וכיום יש לי סדנה משלי. אני עובד שם כל יום, כולל שבת.

2) **עבודה בגינה:** כל יום בשעה 4 אחר-הצהרים אני יוצא לגינה. גדלתי עם התחביב הזה מבית ההורים. חשוב לי מאוד היופי של המקום ולכן גם טיפחתי את הנוי לאורך הגד, שמובילה מהפשפש ליוקנעם לכיוון השער לקרן-קיימת. גם שם משקיע לא מעט מזמני, באהבה וכיף.

4 מהו החטא הקטן שלך ("גילטי-פלז'ר")?

שוקולד, אבל רק שוקולד שוויצרי! כל קרובי וידידי דואגים, כאשר הם חוזרים מחו"ל, להביא לי חצי קילו שוקולד. אני אוכל כל ערב שורה, שלא ייגמר מהר מדי... לאחרונה ישנה מצוקה בתחום "חטא" הזה, בגלל סגירת שדה התעופה. אני מצפה שהשמיים יפתחו ונחזור לטוס לחו"ל [גם בגלל שאלה 7 בהמשך – ד.נ.].

5 אם היו נותנים לך שעה – היכן בעולם היית הכי רוצה להיות?

הייתי רוצה לעלות על הרכבת הטרנס-סיבירית ולנסוע בה, ממוסקבה עד לוולדיסטוק שבסיביר. זו רכבת שינה, שעוצרת לחניות בכל מיני מקומות לאורך הדרך ושזמנת מבחר עצום של נופים ותרבויות, במרחבים של הארץ העצומה הזאת. זה מרתק אותי. כרגע אני נאלץ להסתפק בכך, שנהנה מהמסע הזה בערוץ הטלוויזיה.

6 מהו הפספוס שלך?

לא הייתי מסוגל ללמוד אנגלית בתקופת בית הספר, לצערי, עד היום אני כמעט לא מדבר אנגלית אבל מבין. ב-1985 נסעתי לסיור מקצועי בארצות-הברית, מטעם ענף הכותנה ולפני זה, למדתי קצת עם חנה שפייר. לא יודע למה – אני מתקשה לקלוט את השפה הזאת, בשעה שעם תחומי לימוד אחרים, כמו מתמטיקה למשל, לא היה לי אף פעם קושי.

7 משהו שאתה שואף להגשים בעתיד?

טיול משפחתי לחו"ל, עם כל הילדים והנכדים. בעבר עשינו טיולים כאלו לא פעם וכרגע בגלל הקורונה, לצערי הרב זה לא מתאפשר. יש עוד לא מעט אתרים בחו"ל, שאני רוצה להגיע אליהם עם משפחתי. מקווה מאוד, שנוכל לחזור להגשים שאיפה זאת בקרוב.

8 ספר משהו שלא יודעים עליך.

א. **נפצעתי פעמיים, במהלך השירות בסיירת גולני** (שרתתי שם יחד עם דוד שלח [דיקי] ורענן זמיר [מנש] זכרם לברכה). **פעם ראשונה** נפצעתי, בשעה שהתכוונתי להיכנס מבעד לדלת, שהייתה על קפיץ, כך שנפתחה בדחיפה, בדיוק ברגע שמתוך החדר מישהו זרק סכין קומנדו במטרה לנעוץ אותה בדלת. סוג של משחק. הסכין חתכה לי את השפה. למזלי הפציעה הייתה קלה ויצאתי מזה בזול. יכול היה להיות יותר גרוע... **פעם שנייה** נפצעתי בזמן קורס מ"כים של היחידה, במהלך תרגיל של לוחמה בשטח בנוי (לב"ב) באש חיה. היה צריך לפוצץ קיר של בית כדי לפרוץ פנימה. המפקד שם "שובר" (מטען חלול), חזר לאחור ונעמד מאחורי הקיר. אחרי מספר שניות אמר: "לא התפוצץ, אחרי!" הייתי הראשון בשורה. רצתי. כל השאר נשארו מאחור. כשהגענו, אני והמפקד, אל מול ה"שובר" הוא התפוצץ. כל הראש והפנים שלי התמלאו רסיסים. עד היום יש לי צלקת מתחת לעין.

ב. **איך התחלתי עם בטי:** בטי הגיעה בזמן החופש הגדול, במסגרת קבוצה עצמאית, למה שקראו אז "מחנה עבודה". היא הייתה סדרנית העבודה, של הקבוצה ואני דאגתי, שתסודר לעבודה בצוות של המלונים. (נורית הרפז אמרה לי: "תשים לב אליה"...). בזמן הקטיף של המלונים, דאגתי רוב הזמן, "לפקח" על העבודה בשורה שלה... [בטי מוסיפה: לא הבנתי, למה רכז הענף הולך כל הזמן אחרי לביקורת]. ערב אחד בסיודור העבודה ניגשתי אל בטי מאחור, דפקתי לה על הכתף עם עיפרון ושאלתי אם היא רוצה לטייל איתי. לקחתי אותה ליער [בטי מוסיפה: בקריות אין יער. אני מה זה פחדתי...]. עלינו לבית הקברות והתיישבנו על הספסל, שהיה בפיתול של השביל מול העמק. אחרי שנה התחתנו.

9 תכונה אחת בך, שהיית שמח להיפרד ממנה.

חוסר בטחון. זה בא לביטוי כמעט בכל דבר ומביא אותי לא פעם, להיכנס ללחץ ולא להיות בטוח, שאצליח לבצע את מה שרוצה. התכונה הזאת אצלי 80 שנה. הפסדתי לא מעט דברים והזדמנויות בגלל אותו חוסר בטחון, אבל בלי זה אני לא "מוסה".

10 משהו שמטריד אותך ומשהו שאתה אוהב בהזורע?

מפריע: 1) הרבה פעמים כאשר חברים עוברים בדרכי הקיבוץ, לא מתייחסים אחד לשני. לדוגמה – אני עובד שלוש פעמים בשבוע, בגינה לאורך הגדר ורק בודדים מגיבים. תגידו שלום. תגיבו ליופי. 2) חוסר היכולת שלנו בתור חברה, לפרגן לאנשים על מעשים טובים שעושים - להודות לבעלי תפקידים, לרכזי ענפים וועדות, וכדומה.

אוהב: יש הרגשה של חברה, שדואגת לאנשיה ולצרכיהם ונותנת הרגשה, שלרוב האנשים אכפת ממך. אני אוהב את הפעילויות המשותפות, חיי החברה והמקום הנפלא בו אנו חיים [גן עדן]. יש לי בקבוץ המון חברים – מצעירים ועד בני גילי. טוב להרגיש בחברה שאוהבים אותך. [דני מוסיף: יש סיבה טובה לאהוב אותך מוסה!].

תודה למשה (מוסה) הורן על גילוי הלב והנכונות לחשוף מעט מעצמו לכולנו. להתראות בעיתון הבא עם "גיבור" או "גיבורה" נוספים שמוכנים לחשוף בפנינו מעט מרחשי, הרהורי וסודות ליבם. ובינתיים, תחשבו מה אתם הייתם עונים.

הפינות שאילנה עינב יוצרת

